

DURSUN ALİ ŞAHİN

BU GÖZLER
NELER GÖRDÜ

Hayat

İthaf

Annem *Fatma Şahin*'in
aziz hatırasına...

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	7
1. Bölüm: Çocukluğum	11
2. Bölüm: Kaymakam Vekilliği ve Öncesine Dair	17
3. Bölüm: Anadolu'da Kaymakam Olmak	33
4. Bölüm: Ankara	66
5. Bölüm: Vali Yardımcılığı.....	96
6. Bölüm: İstanbul'da Kaymakamlık	163
7. Bölüm: Valilikte Beş Yıl	225
8. Bölüm: Son Olarak	328

ÖN SÖZ

Her şey Düzce'nin Akçakoca ilçesi Karatavuk köyünde, daha beş altı yaşlarında kömürle duvarlara bir şeyler yazmamla başladı. Bugün mülkî idareden emekli olmuşsam da hâlâ hiçbir şey bitmedi. Hatta yepyeni bir hayat başladı. Her son yeni bir başlangıçtır, milattır. Benimki de öyle.

Kırk yıllık yöneticilik hayatı... Bunu bir kitaba sığdırmak kolay değil. Üçüncü kitaba da sığmadı. Kaymakamlık anılarımı “Anılarla Yaşamak” adlı eserimde topladım. Sadece Edirne’yi anlatan anılarım baskı aşamasında. Elinizdeki bu kitap basılmış ikinci eserim olacak. Bu kitabımda, görevdeyken yaşadığım, unutamadığım bazı olayları yazdım. Yazarken, kimi zaman olaylar karşısında aldığım tavırları tenkit ettim. Olayları eksik yazmış olabilirim ama abartmadım. Kişileri yanlış değerlendirmiş olabilirim bunda hiçbir kastım yoktur.

Üniversiteyi bitirdiğim 26 yaşımdan emekli olduğum 65 yaşımın sonuna kadar neredeyse 40 yılı, bu güzel devletin, milletin hizmetinde geçirdim. Kaymakamlığımanın başlangıcından itibaren daha fazla hizmet edebilmek, projeleri tamamlamak için 15 yıl yıllık izin dahi kullanmadan, hafta içi hafta sonu demeden daima hizmet için koştum, koşturdum. Zaman akıp gidiyor. Sözler uçuyor, yapılan güzel hizmetler unutuluyor. Ben de bu kitabımda, akıp giden zamanda yapılan hizmeti,

verilen emeği, bir araya getirerek yöneticilere ve yönetici adaylarına yol göstermek istedim.

Kırk yıllık idarecilik hayatımda hep doğru ve dürüst olmaya çalıştım. Gururdan, kibirden uzak oldum. Ahlaklı ve vicdanlı olmaya çalıştım. Görevimde gereksiz işlerle uğraşmadım. Hacı Bektâş-ı Veli'nin söylediği gibi: “Ey insanoğlu, ayakta isen halka hizmet için koş, oturuyorsan halka hizmeti planla, kalktığında yine hizmet için koş.” İşte ben bunu yapmaya çalıştım. Mutlaka eksikliklerim, hatalarım olmuştur. İş yapılan yerde hata da eksiklik de olabilir. Yürüyen kaplumbağa yatan tavşanı her zaman geçer. Kaymakamlığımda, valiliğimde hep örnek olmaya çalıştım; davranışlarımla, konuşmalarımla, giyimimle, aile hayatımla...

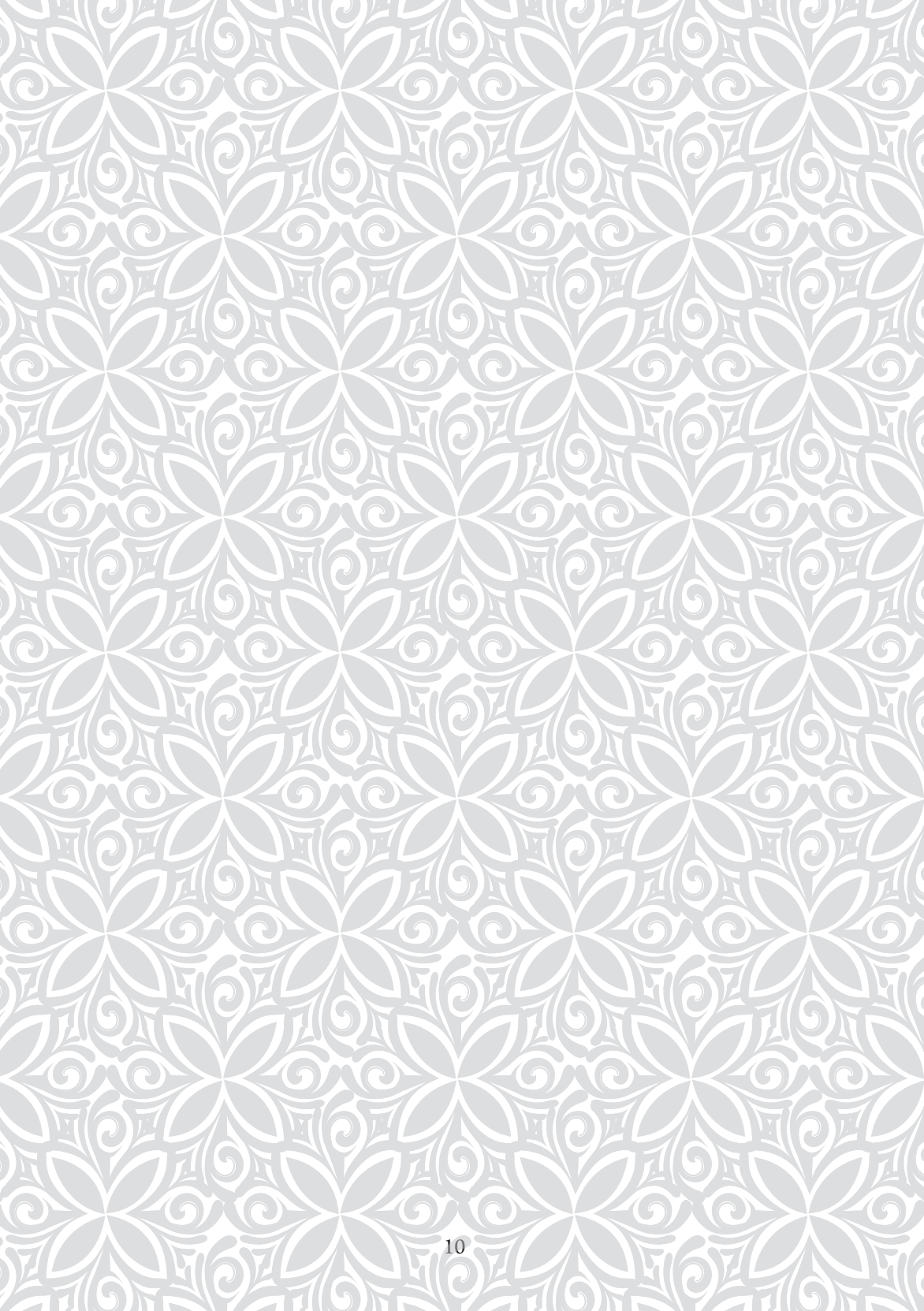
Görevim sırasında taraf tutmadım, partili hislere kapılmadım, hele de insan ayırımı yapmadım. Herkesi Hz. Âdem'in torunu olarak gördüm ve bu düşünce ile hareket ettim. Korku ile bir yere varılamayacağını inandım. Ünlü siyasetçi merhum Süleyman Demirel: “Makam koltuğuma oturduğumda karşımda merhum Adnan Menderes'in idam sehпасındaki fotoğrafı duruyor.” diyerek her zaman korkusunu ifade etmişti. Benim de korkusuz yaptığım işlerim, sonradan pişmanlık duyduğum sözlerim olmuştur. Fakat yıllar içinde devletin de aynı kararı aldığını ya da aynı şekilde beyan verdiğini duyunca rahat bir nefes almışım.

Görevimde her şeyi gördüm; vefayı, vefasızlığı, iyi günleri, kötü günleri, ikbali... Vefalı olmaya çalıştım, Mevlânâ'nın ifade ettiği gibi: “Dostlarını daima vefa ile hatırla, can! Arayan sen ol, bulan sen; tanıyan sen ol, kucaklayan sen. Kula vefası olmayanın Hakk'a vefası olmaz.” Ben de hep bu düşünce ile çalıştım. Tehditle de öfkeyle de karar vermedim. Çok aceleci olsam da bazı önemli işleri zamana bırakmanın yararlı olduğunu gördüm ve üzerinden bir gece geçmesini bekledim.

Üzerinde çok uğraştığım bu kitabı heyecanla okuyacağınıza inanıyorum. Yanlış değerlendirmelerim olabilir. Bunu da okuyucunun takdirine arz ediyorum. Bazı yazmamam gerekenleri yazdıysam affola. Kişiler hakkında yaptığım değerlendirmelerimden arkadaşlarım alınmasın. Bu, benim kişisel değerlendirmemdir.

Şimdi gelelim son satırlara: Devlete hizmet ederken gözümün arkada kalmaması için elinden geleni yapan, hem evde hem işimde beni yaraşır bir şekilde temsil eden, yeri geldiğinde baba da olan, tüm zor zamanlarımda en büyük destekçisi çok sevgili ve değerli eşim Melâhat Hanım'a, kitabımı baştan sona elden geçirerek yayına hazırlayan kızım İclâl'e, her zaman beni gururlandıran çocuklarım; Safa Merve, Peyami Safa, Fatma ve Hilâl'e, kitabı yazmama katkısı olan asistanım Hilâl Öztel'e ve redaktörlüğünü yapan İhsan Büyükçolak'a, yarım asırlık dostum Veli Sarıkamış'a çok teşekkür ediyorum.

Topkapı, 25.11.2021

1. BÖLÜM

ÇOCUKLUĞUM

“İnsanlar doğar, yaşar ve ölür. Mühim olan bu geçici dünyada sadece yaşamak değil, nasıl yaşadığımızdır; iyi, rahat, huzurlu bir yaşamın yanı sıra yakınlarımıza, eş dost, akraba ve çevremize yani kısaca tüm insanlara faydalı olmamız, ayrıca bu dünyaya kalıcı şeyler bırakmamızdır.” diyor müzisyen Bedri Ayseli. Öyle ya 70 yıllık hayatımın yaklaşık 40 yılını devlete hizmetle geçirmiş biri olarak -hâlâ içimde kalanlar olsa da- “Halka hizmet, Hakka hizmettir.” düsturunu kendime ilke belleyerek geçirdim. Bilmem ki Bedri Ayseli’nin tanımına göre artık rahat uyuyabilir miyim?

Hikâyem tabii ki üniversite yıllarımla başlamadı. O zaman şekillenmiş olsa da 1877 Osmanlı-Rus Savaşı’na dayanır. Bilinen adıyla 93 Harbi. Bizim Balkanlarda uğradığımız büyük bozgun ve sonunda kan, gözyaşı, göç, salgın, hastalık ve yoksulluk. Bir yandan Anadolu’nun içlerine kadar ilerlemiş öte yandan İstanbul önlerine kadar gelen Ruslar. Durum vahim.

Dedemin babası Aloğlu Ahmet (1860) Artvin’in Hopa ilçesi Ardela köyünden çıkıyor yola. Samsun’a kadar deniz yoluyla sonrası yaya. Üç

ay süren zorlu yolculuk. Çoluk çocuk, yağmur çamur demeden tam üç ay boyunca yürüyüp Karatavuk köyüne varıyorlar. Karatavuk köyü Akçakoca'ya 23 km uzaklıkta, Akçakoca'nın en yüksek ormanlık bölgesinde. Aloğlu Ahmet, köyün ortasından geçen akarsuyun kenarına iki katlı evler yapmış ve tüm ailesini bu evlere yerleştirmiş. O gün yapılan ev hâlâ durmakta. Evin bahçesinde namaz kılmak için 10 cm kalınlığında 1 buçuk metre boyunda 75 cm genişliğinde olan namazgâhı unutmu-yorum. Dedem ve babam namazlarını zaman zaman burada kılarılardı.

O dönemleri hep “yokluk, fakirlik vardı.” diyerek anlatırdı rahmetli babam. Babamın anlattığına göre 1925-30'lu yıllarda son derece fakir olmalarına rağmen sağlam dostlukları varmış. Köy içinde tatsızlıklar, kavgalar olsa da Aloğlu sülalesi bu gibi olaylara hiç tevessül etmez birlikteliklerini hep korurlarmış. Hatta bu durum 50-60 kişilik sülaleden 10 kadar gencin hafız olmasına vesile olmuş.

Dedemin abisi Şaban Hoca, İstanbul medreselerinden mezun olup önce Hemşin- Yenice köyleri arasındaki bir camide eğitim ve imamlık görevinde bulunmuş. Günümüze restore edilerek ulaşan bu cami hâlâ günün beş vakti cemaatini ağırlamaya devam etmektedir. Şaban Hoca daha sonra bizim köyümüze de gelir ve burada köylünün bağışlarıyla bir camii ile yanında da çocukların eğitim alabileceği bir bina yapılmasına öncülük eder. Caminin bahçesindeki fındıklıktan sağlanan gelirle de caminin eksiklerinin giderilmesi için bir sistem kurar. Rahmetli babam da bu eğitimhanede takriben 10 yıl hafızlık ve Arapça eğitimi almış.

İstanbul Hadımköy'de 1940-44 yılları arasında askerliğini yapan babam iyi derecede Osmanlıca bildiğinden askerî mühimmat deposu ona teslim edilmiş. Talebe göre silahlar üzerindeki yazıları okuyor ve ilgisine teslim ediyormuş. Askerlik yaptığı yeri “Dünyanın öteki ucu” olarak nitelendirdiyse de şimdi Akçakoca'dan Hadımköy'e gitmek 4-5 saat ancak sürer.

1957 yılında fındık bahçelerinden köyde ekilecek alan kalmadığından babam köyden Düzce merkeze göç etmeye karar vermiş ve Aziziye köyünden 8 dönüm arazi satın almış. Tapu işlemlerini tamamladıktan sonra köye dönerken Çilimli nahiyesinde yaklaşık bir dönüm üzerinde binaların bulunduğu, etrafı tahta avluyla çevrili iki katlı bir ev, bir tütün deposu ve hayvan ahırlarının yer aldığı bir arazinin satıldığını öğrenmiş. Hemen sahibini bularak oracıkta pazarlığını yapmış 17.000 TL'ye bu yeri satın almış. Bin TL kapora vererek köye dönmüş. Mülk sahibi henüz askerden yeni gelen, anne babası vefat ettikten sonra bu koca evde duramayacağı için satan Mehmet abimizdi. Mahalleli bu yeri bize satmaması konusunda Mehmet abiye ciddi baskı yapmış ama o; “Ben söz verdim kapora da aldım, sözümünden vazgeçemem.” diyerek baskıları bertaraf etmiş. Babam kalan parayı ödedikten sonra Mehmet abinin: “Evin tarlasını görmek istemez misin?” sorusu üzerine şaşkınlığını belli etmeden: “Tabii ki görelim.” diyerek 20 dönüm kadar tarlanın da ödediği ücrete dâhil olduğunu öğrenince çok sevinmiş. 1958 yılının kasım ayında Çilimli'ye göçtüğümüzde evin büyüklüğünü ve bahçesindeki meyveleri görünce çok mutlu olduğumuzu hatırlıyorum. Meyvelerin biri bitiyor diğerleri olgunlaşıyordu. Hayvanlarımız bize burada yaşamayı daha da sevdirmişti. Tütün depomuz devlet tarafından kiralanmıştı. Oradan da hatırı sayılır bir kira getirisi oluyordu. Babam da hafız olduğundan yakın köylerde din görevlisi olarak çalışarak ailemizi geçindiriyordu.

Çilimli 1992 yılında Bolu'ya bağlı bir nahiye iken 1999 Düzce Depremi'nin ardından Düzce'nin vilayet olmasıyla, Düzce'ye bağlı bir ilçe olmuştur. Çilimli, bir orman yamacında kurulmuş 2-3 bin nüfuslu bir nahiyeydi. O zamanlar mimari yönden daha düzenli tertipli bir yerleşim yeri idi. Şimdi ise tamamen karmakarış bir kasaba görünümünde. Çilimli'nin ilçe olması için çok gayret serf ettim. Evrakların çoğunu bizzat hazırladım. Belediye tarafından İçişleri Bakanlığına gönderilmesini

sağladım. İlçe olduktan sonra da ilk kaymakamın atanmasında çok etkimi oldu. Ben de zaten o tarihte İçişleri Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğünde Daire Başkanıydım. İlçe olduktan sonra ilk kaymakamdan ilçe isminin nereden geldiğini araştırmasını istedim. Güzel araştırmalar yaptıysa da tam olarak manasını tespit edemedi. Çilimli’de görev yapan birçok kaymakam, ilçenin isminin nereden geldiğini tam anlamıyla tespit edemedi. Örnekte demir döverken kızgın demire vurduklarında çıkan kıvılcıklar nedeniyle Çilimli dendiği kaymakamların ilçeye ilgili hazırladıkları brifing notlarında yazılıydı. 2000’li yılların başlarında Azerbaycan Bakü’ye yapmış olduğum bir seyahatte Bakü Uluslararası Havalimanında binanın üzerinde “Burada çilim çekmek memnundur.” cümlesinden çilimin tütün olduğunu Çilimli’nin de tütün yetiştirilen yer anlamına geldiğini tesadüfen öğrenmiş oldum. Kaymakamlara bu durumu açıklayıp brifinglerini buna göre düzeltmelerini istedim.

Osmanlı döneminde Ermeni, Rum ve Müslümanların bir arada yaşadığı emniyetli bir ilçe olan Çilimli halkı geçimini tütün ile sağlıyordu. Hatta öyle ki sarayın tütününün bile Çilimli’den gittiği söyleniyordu. Tütün, dikiminden satışına kadar tam bir yıl insanı uğraştıran bir geçim kaynağıydı. Tohumlarının ekilmesi devamlı sulanması ve sonradan fidelerinin tarlaya dikimi tekrar sulanması büyüdüktan sonra yapraklarının kırılması, evlerin bahçesinde ipe dizilmesi ve güneşte kurutulması sonradan evlerin alt kısmında bulunan toprak mahzende yumuşatılarak demet yapılması ne kadar meşakkatli olduğunu şimdilerde daha iyi anlıyorum. Biz aile olarak tütünle iştiğal etmiyorduk. Ancak komşulara zaman zaman tütün çiziminde yardımcı oluyordum. Şimdi ise tütün ekimi tamamen bitti; yerini fındık, mısır ve buğdaya aldı.

Çilimli’de ilk fındık dikimini babam yapmıştı. Babamdan görerek Çilimli Yakatarla mevkii fındık bahçelerine çevrildi ve tütünden sonra ilçenin geçim kaynağı fındık oldu.

Ben Akçakoca'dan göç edişimiz olan 1958 yılında öğrenci sayısının fazlalığı nedeniyle okula kayıt olamadım, bir sene daha beklemek zorunda kaldım. 59 yılında kayıt olduğumda okuma yazma biliyordum. Bu sebeptendir ki okul müdürü beni 3. sınıftan başlatmak istedi ancak babam en baştan başlamamın daha iyi olacağını söyleyerek 1. sınıfa kaydımı yaptırdı. Sınıfın en iyi öğrencilerindendim. 3. sınıfa kadar Türkân Sümer öğretmenden eğitim aldım. 4 ve 5. sınıfları ise soyadını hatırlayamadığım ve yakın zaman önce vefat eden Yavuz öğretmenden ders aldım. Ortaokul son sınıflara ait matematik sorularını 5. sınıftayken çözebiliyordum. Öğretmenim bu yüzden benimle çok ilgileniyordu.

İlkokul mezuniyet sonrası babam beni ticaret lisesine vermeyi düşünüyordu ancak Düzce'de ticaret lisesi olmadığından gidemedim. Ben de babamın bilgisi dâhilinde Düzce İmam Hatip Lisesine kayıt oldum. Her sene iftiharla geçerek yedi yılı tamamladım. Mezuniyet sonrası Yüksek İslam Enstitüsünün sınavlarına girdim ve kazandım. Bu arada liseyi dışarıdan fark dersleri vererek bitirme yollarını aradım. O dönemde lise fark dersleri verip diploma almaya hak kazananların imam hatip okulu diplomasının geri verilmemesi Milli Eğitim Bakanlığı emriydi. Ancak ben diplomamı vermek istemiyordum. Türkiye'deki liseleeri araştırdım. Adıyaman Lisesi müdürünün başarılı olunduğu takdirde diplomayı geri verdiğini öğrendim. Sakarya/Arifiye'den Gaziantep'e giden bir trenle Adıyaman'a ulaştım. Okula kaydımı yaptırap bir otele yerleştim. Bir ayda 6 fark dersi vererek mezun oldum. Adıyaman'dan aldığım lise diploması ile de İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne, İmam Hatip diploması ile de Yüksek İslam Enstitüsü'ne kaydımı yaptırdım. O zaman enstitüde dersler 13.00'da bitiyor, Hukuk Fakültesinde ise 14.00'da başlıyordu. Her ikisine de kolaylıkla devam ettim.

1975 haziran ayında Hukuk Fakültesi ve Yüksek İslam Enstitüsünden mezun olduktan sonra Düzce'de merhum Avukat Mehmet

Çelebi'nin yanında avukatlık stajına başladım. Bu sırada çok güzel araştırmalar yaptım. Özellikle ceza hukukunda günlük duruşmaları dosyalarına uygun Yargıtay kararlarını yazarak dosya hazırlıyordum. Hatta bir defasında hakimin: "Mehmet Bey, sen dosyaları iyi araştırmaya başladın. Öyle ki Yargıtay kararlarını bile dosyaya koyuyorsun. Bugüne kadar hiç böyle bir şey yapmazdın hayrola!" demesi üzerine Avukat Bey: "Bunu ben yapmıyorum, benim stajyer dosyaya koyuyor ben de onu size sunuyorum." demiş. Bu durum Avukatın çok hoşuna gitmişti. Öyle ki kendisi o zamanlar 15 yıllık bir avukat olmasına rağmen bana ortak olmayı teklif etmişti ama ben kabul etmedim. Stajımın 11. ayında sınavını kazandığım kaymakam stajyerliğine Bolu'da başlayınca Bolu Barosu stajımı yaktı. Ben de peşine düşmedim. Şu kadar ki baronun bilgisi dâhilinde memuriyete başlasaydım belki de stajımı yanmayacak, tamamlanmış olacaktı. Ancak staj sırasında yaşadığım bazı tatsız olaylar benim bu mesleği icra etmeme engel oldu.

Maiyet memurluğu (kaymakam stajyerliği) görevim tam üç yıl sürdü. Stajımın bir kısmını Çilimli'deki evimizden giderek yaptım. Bournemouth'ta yabancı dil eğitimine gönderilmeden önce Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı'nın Devlet Lisan Okulunda dil eğitimi aldım. İngiltere dönüşü Bakanlık Personel Genel Müdürlüğünde, Daire Başkanı olarak göreve başladım.

Beş çocuğum, 8 torunum var. Çocuklarım: Safa Merve (1976), Peyami Safa (1978), Fatma (1980) ve ikizlerim İclâl-Hilâl (1983). Allah hepsine uzun ömür versin. Ve tabii eşim Melahat Hanımefendiye de.

İyi derecede İngilizce, orta derecede Arapça biliyorum. Arapçayı geliştirmek için hâlâ eğitimime devam ediyorum.

2. BÖLÜM

KAYMAKAM VEKİLLİĞİ VE ÖNCESİNE DAİR

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni ve Yüksek İslam Enstitüsü'nü derece ile bitirdikten sonra (1971-1975) babamın yanına, Çiçimli'ye döndüm. Elbette gelecekle ilgili planlarım vardı ve bunlar için doğru zamanı bekliyordum. Önce Hâkimlik-Savcılık Sınavına, ardından da Kaymakamlık Sınavına girdim. Gönlümden hâkimlik geçse de kaderimde devlete kaymakam olarak hizmet etmek varmış.

ŞİŞLİ CAMİİ VAKFI BURS SINAVI (1972)

*Yakınıp duran şu neyi dinle
Ayrılık ne demek ondan anla.*

*Beni kamışlıktan kestiler keseli,
Ben ağlarım, ağlatırım kadınları, erkekleri.*

*Şerha şerha yarılmış bir sinem olmalıydı ki,
O zaman anlataydım ne derttir bu özlem derdi.*